

Отець Андрій

НЕ ЗНАЮ, чи буде дозволено порівнювати людину з Богом. Але людська істота завжди уявляла божество, як собі подобне. Хочеться бути подібним до Всевишнього хоч би образом своїм. Та не кожному вдасться це зробити ділами своїми.

...Із-за столу підвівся невисокий на зріст, з м'якою-сивою головою і такою ж бородою чоловік. На диво ясне чоло його та освіблили очі, сірі і з добрим та ласкавим поглядом, здавалось, не належали господарю, цьому майже сторічному дідусяві. Впізнали? Саме таким можна уявити собі Бога. Але перед нами лише його слугинь, колишній священник Андрій Іванович Ковальчук з Бочаниці. Людина, яка всім своїм довгим життям чесно і правдиво служила громаді, вірі християнській довірі і справедливості.

Хатинка в отця Андрія старенька, як і він сам. Ми сіли за простий дерев'яний стіл. У маленьке віконечко заглядала синичка. Зі стін на нас дивилися святі з ікон. Ми ввімкнули електричне світло: хоч був день, але отець Андрій уже погано бачить, і тому саме електротрампочка допомагає йому краще спілкуватися зі своїм співбесідником. Напрочуд легко Андрій Іванович пригадував роки і події зі свого життя, наче перед ним лежала автобіографія.

Народився він у селі Мощаниця сусіднього

Острівського району. Батько Іван Дмитрович полямав мало, тому шив ще й чоботи. Хоч жили бідно, та малого Андрія в церковно-приходській школі віддали. Було йому якраз сім літ. Та замість чотирьох років навчався лише три. З першого класу перевели одразу в третій, бо був дуже здібним учнем і за рік подолав дворічну програму. Вже тоді малим прислужував у церкві.

На першу світову війну А. Ковальчука не забрали, мав вроджену одну трохи коротшу ногу. Місцевий батюшка забрав до себе псаломщиком. Однак треба було ще на це екзамени витримати. Та екзамени не дозволили скласти, бо не був він духовного чи багатого сану, а лише селянський син. І все ж виконував обов'язки дяка, бо грамотнішого на той час в селі не було.

Після революції, у лютому 1917 року такі дозволили тримати екзамени на псаломщика, і його Андрій склав успішно. Направили в Дубенський повіт в село Повчу. Та незабаром помінявся на рідну Мощаницю. Тут у 21-му році й одружився. А в 1923 витримав екзамени на диякона, яким служив аж до 1935-го. В цьому році отець Андрій, нарешті, став священником. Направили на Холмщину. Ніс віру християнську тут

до 1938 року. А Західна Україна була тоді під ярмом панської Польщі. Викликають одного разу в управу Ковальчука і починають агітувати перейти в католицьку віру.

— Я народився християнином, хрещений ним, то як можу перейти в католика? — з гідністю відповів Андрій Іванович.

— Ах ти, більшовику, то я тебе в Березу Картузьку віддам! — прокричав поляк і вигнав з кабінету непокірного батюшину.

Ковальчук не став чекати, поки його в концтабір заженуть, виїхав на Волинь. Поневірявся деякий час на Ковельщині, а з приходом більшовиків у 39-му повернувся до Мощаниці, бо дружина жила тут, а трохи пізніше був переведений до Симонова. Місцевий священник Тарнавський втік ще до приходу Червоної Армії, а потім прийшов у село разом з німцями. Аби знати, що це був за священник, то розкажемо лише один факт. Коли з'явився з окупантами, то почав виганяти Ковальчука з приходу, а одного разу схопив отця Андрія за шия і почав бити його головою об стіну. Який не був тоді суд, і той визнав вину Тарнавського. Спитали Ковальчука, чи може він простити.

— Я на те священник, щоб прощати чужі гріхи. — сказав тоді.

Церкву у Симонові спалили фашисти. В ній згоріли й деякі речі та одяг отця Андрія. Повернувся тоді у рідну Мощаницю. Та не мав спокою і тут. По війні викликають його у район і кажуть: «На цвинтарі похоронені бандерівці. Їх треба звідти забрати».

Що це означало, кожен з дорослих розуміє. І знову довелось поневірятися по світу білому без дружини, без дочки. Отець Андрій називає роки, в яких приходах він служив, пам'ятає їх з математичною точністю. А в 1960 році він потрапляє у Бочаницю, і це вже стало, нарешті, його постійною гаванню життя.

— Тут добрі люди, не ображали мене ніколи. Зараз вже я старий, то приходять, хто грубо розпалить, хто їсти принесе або зготовить. В мене є дочка в Острозі, двоє внуків, двоє правнуків. Кличуть до себе, але я не можу звідси піти. Тут мені до церкви близько. А від них далеко. Звик я вже тут, — щиро ділиться зі мною отець Андрій. Не забув розпитати й про своє життя. Чи не вперше в журналістській практиці розповідаю про себе тому, в кого беру інтерв'ю. Довіра ще більшою стала, коли дізнався священник, що ми з ним тезки і маємо один і той же погляд на церковні міжусобиці.

— Ми українці, і все українське нам миле. Хто свого не любить? Але не треба поспішати, світ визнає нас не тоді, коли ми будемо сваритися, виганяти один другого з церкви. І не має значення, якого ти напрямку віри. Ми всі християни. У Євангелії є така притча. Йшов чоловік. На нього напали вороги і дуже побили. Неміг бідоласний навіть піднятися з дороги. Проїшов мимо священник, пройшли мимо інші люди такої віри, як він. Але ніхто руки не подав. Допоміг чоловікові самарянин, іновірець. То хто його ближній? Ближній той, хто допомагає, творить добро, — підсумував цю тему мудрець.

Торкнулись ми й проблеми падіння моралі. І тут почув приблизно таке: «Нічого не треба робити понад міру. Якщо дотримуватись заповідей Божих, то всім буде добре». Може саме тому й прожив стільки літ, що ніколи не впивався, не об'їдався, постив, не сварився. В Біблії не написано «не пий», а написано: «Не впивайся». Вогонь благо чи зло? Якщо використовувати як тепло, то благо, а якщо ним спалити будівлю, то зло. Так і алкоголь. Якщо випив ти трішки, то це на здоров'я. Якщо ж багато, то на зло здоров'я, людині і тим, хто цю лю-

дину оточує.

Розмовляли ми з отцем Андрієм, здавалось, недовго. Але вже минули години. За той час кілька сусідок приходили запитати: чи не треба, бува, щось батюшці? Отже, доброту, щирість колишнього священника людьми не забути. Та хіба можна забути того, хто давав напуні слова, коли хрестив, вінчав, освячував дім ваш? Та ще своїм особистим скромним життям є прикладом людяності, милосердя і доброти.

Ми тепло розпрощалися з Андрієм Івановичем Ковальчуком, колишнім настоятелем Бочаницької Свято-Іллінської церкви. Вийшов з його старенької, майже шевченківської хатинки якимсь очищенням духовно. А неподалік на пагорбі височіли куполи Свято-Іллінської церкви. Без цього храму не уявляє собі життя отець Андрій. 27 березня 1994, якраз на день виборів до Верховної Ради України, виповниться Андрієві Івановичу Ковальчуку 98 років. Якби ж то в цей день обрати таких людей до керівництва державою, що вірою служитимуть своєму народові.

Андрій БАБІНЕЦЬ.

